

ნოდარ ელიზბარაშვილი
ზურაბ დავითაშვილი
ნიკოლოზ ბერუჩაშვილი

გეოგრაფია

VII კლასი

მოსწავლის წიგნი

გრიფი მიენიჭა 2012 წელს საქართველოს განათლებისა
და მეცნიერების სამინისტროს სსიპ განათლების ხარისხის
განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ

გეოგრაფია VII კლასი

ნოდარ ელიზბარაშვილი
ზურაბ დავითაშვილი
ნიკოლოზ ბერუჩაშვილი

რედაქტორები: **იამზე ეცეტაძე**
პედაგოგიკის დოქტორი
დარეჯან ფალავა
პედაგოგი

კომპიუტერული
უზრუნველყოფა: **ნუგზარ არჩემაშვილი**

© გამომცემლობა „კლიო“ 2012
© გამომცემლობა „მერიდიანი“ 2012
© ნ. ელიზბარაშვილი, ზ. დავითაშვილი, ნ. ბერუჩაშვილი, 2012

ყველა უფლება დაცულია

Georg-Eckert-Institut -
Leibniz-Institut für internationale
Schulbuchforschung
- BIBLIOTHEK -

Nodar Elizbarashvili
Zurab Davitashvili
Nikoloz Berouchashvili
GEOGRAPHY
7th Grade Textbook

2016/2895

გამომცემლობა „კლიო“
აღმაშენებლის გამზირი 181, თბილისი, 0112, საქართველო
ტელ.: (+995 32) 234 04 30
E-mail: book@klio.ge
www. klio. ge

გამომცემლობა „მერიდიანი“
აღ. ყაზბეგის გამზ. 47, თბილისი, 0112, საქართველო
ტელ.: (+995 32) 239 15 22

ISBN 978-9941-415-91-3

GE
G-9
(1,2012)7

შინაარსი

I თავი. გეოგრაფიის საბანი და ამოცანები

1. რას შეისწავლის გეოგრაფია.....	5
12. გეოგრაფიის განვითარების ისტორია.....	9
13. გეოგრაფიის სტრუქტურა.....	13

II თავი. გეოგრაფიული რუკა

2.1. ჰორიზონტის მხარეები.....	17
2.2. გლობუსი და გეოგრაფიული რუკა.....	19
2.3. რუკის ენა.....	23
2.4. მსოფლიოს გეოგრაფიული ნომენკლატურა.....	25

III თავი. დედაიმიწა

3.1. მზის სისტემა. დედაიმიწის ფორმა და აგებულება.....	28
3.2. დედაიმიწის განვითარების ისტორია.....	31
3.3. დედაიმიწის ბრუნვა. სასაათო სარტყლები.....	34

IV თავი. ლითონფერო

4.1. ლითონფერო და რელიეფი.....	42
4.2. რელიეფის ფორმირება. შინაგანი ძალები. მიწისძვრები.....	45
4.3. ვულკანები. გეოზემატიზმი.....	47
4.4. რელიეფის ფორმირება. გარეგანი ძალები.....	49
4.5. მდინარეები და მდინარეობა.....	52
4.6. რელიეფის ძირითადი ფორმები. ვაკეები.....	54
4.7. რელიეფის ძირითადი ფორმები. მთები.....	56

V თავი. ატმოსფერო

5.1. ატმოსფეროს აგებულება და მნიშვნელობა.....	59
5.2. ატმოსფეროს გათბობა.....	61
5.3. ატმოსფეროს ცირკულაცია. ქარები.....	63
5.4. ატმოსფერული ნალექები.....	66
5.5. ამინდი და ჰავა.....	69

VI თავი. კლიმატი

6.1. წყალი ბუნებაში.....	74
6.2. ოკეანეები.....	77
6.3. წყლის მოძრაობა ოკეანეებში.....	80
6.4. ხმელეთის წყლები. მდინარეები და მიწისქვეშა წყლები.....	83
6.5. ხმელეთის წყლები. ტბები, ჭაობები, მყინვარები.....	86
6.6. წყლის რესურსების განაწილება დედაიმიწაზე.....	89

VII თავი. ბიოსფერო და ნიადაგები

7.1. ბიოსფერო. მცენარეული საფარი.....	92
7.2. ბიოსფერო. ცხოველთა საფარი.....	95
7.3. ნიადაგები.....	98

VIII თავი. გეოგრაფიული სარტყლები და ბუნებრივი ზონები

8.1. გეოგრაფიული გარსი და გეოგრაფიული გარემო.....	101
8.2. ზოგადი გეოგრაფიული კანონზომიერებები.....	104
8.3. არქტიკული (ანტარქტიკული) სარტყელი. – არქტიკული (ანტარქტიკული) უდაბნოები. სუბარქტიკული სარტყელი – ტუნდრა, ტყეტუნდრა.....	109
8.4. ზომიერი სარტყელი. წიწვოვანი და შერეული ტყეები.....	112
8.5. ზომიერი სარტყელი. ფართოფოთლოვანი ტყეების და ტყესტეპის ბუნებრივი ზონა.....	115
8.6. ზომიერი სარტყელი. სტეპების, ნახევრადუდაბნოების და უდაბნოების ბუნებრივი ზონა.....	117
8.7. სუბტროპიკული სარტყელი. მარადმწვანე ტყეებისა და ბუჩქნარების ბუნებრივი ზონა.....	120
8.8. ტროპიკული სარტყელი. სავანების და ნათელი ტყეების ბუნებრივი ზონა.....	122
8.9. სუბეკვატორული სარტყელი – ცვალებადტენიანი ტყეების ბუნებრივი ზონა. ეკვატორული სარტყელი – ტენიანი ტყეების ბუნებრივი ზონა.....	125
8.10. ზონალობა მსოფლიო ოკეანეებში და მთებში.....	128

IX თავი. ბუნებრივი რესურსები და გარემოს ათვისება

9.1. ბუნებრივი რესურსები.....	131
9.2. ბუნებრივი რესურსების ათვისება.....	134
9.3. ბუნებათსარგებლობის პრობლემები. ენერჯის ალტერნატიული წყაროები.....	138
9.4. გარემოს დამრადაცია და დაბინძურება.....	141

X თავი. მოსახლეობა და სახელმწიფოები

10.1. დედაიმიწის მოსახლეობის დინამიკა.....	144
10.2. მოსახლეობის სტრუქტურა.....	147
10.3. მოსახლეობის განლაგება და სიმჭიდროვე. საქალაქო და სასოფლო განსახლება.....	150
10.4. სახელმწიფოები მსოფლიო რუკაზე.....	153